

شرح مبسوط قانون مجازات اسلامی

مصوب ۱۳۹۲

دیه جراحات و جنین و میت

مواد: ۷۰۹-۷۲۸

تحت اشراف مؤسسه دائرة المعارف فقه اسلامی

نویسنده:

مسعود امامی

سرشناسه: امامی، مسعود، ۱۳۴۵-

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: شرح مبسوط قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲: دیه جراحات و جنین و میت مواد ۷۰۹-۷۲۸/نویسنده مسعود امامی؛ تحت اشراف مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی

مشخصات نشر: قم: مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت(ع)، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۵۹۶ص.

شابک: 978-600-279-087-3

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص ۵۵۹-۵۹۶.

عنوان دیگر: دیه جراحات و جنین و میت مواد: ۷۰۹-۷۲۸.

موضوع: حقوق جزا--ایران

حقوق جزا--ایران--تفسیر و استنباط

حقوق جزا (فقه)--تفسیر و استنباط

مجازات--ایران

دیات--ایران

شناسه افزوده: مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل بیت(ع)

رده بندی کنگره: KMH ۳۸۰۰

رده بندی دیویی: ۳۴۵ / ۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۸۷۷۹۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

شرح مبسوط قانون مجازات اسلامی

مصوب ۱۳۹۲

دیه جراحات و جنین و میت

زیر نظر مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی

تألیف: مسعود امامی

ویراستار: واحد آماده سازی گروه فقه جزا

ناشر: مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی

نوبت چاپ: اول

تاریخ: ۱۴۰۱

تیراژ: ۵۰۰

چاپخانه: نینوا

(کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است)

قم، انتهای خیابان انقلاب، بالاتر از گلزار شهداء، مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی

تلفن: ۳۷۷۳۹۹۹۹ ص پ: ۳۷۱۸۵/۵۵۹

فروشگاه و نمایشگاه دائمی: قم، خیابان معلم، میدان روح الله، نبش کوچه ۱۳، جنب بیت حضرت امام(ره)

تلفن: ۳۷۷۴۵۶۰۸ ص پ: ۳۷۱۸۵/۳۷۹۶

فهرست مطالب

۲۱		اشاره
۲۳		مقدمه
۲۵		پیشگفتاری در فقه قانون گذاری
۲۶		۱. هدفمندی
۲۷		۲. سازگاری با واقعیت های عینی
۲۷		۳. آزمون پذیری
۲۸		۴. هماهنگی و نظام مندی
۲۹		۵. مقبولیت عمومی
۲۹		۶. رعایت مصلحت عمومی
۳۰		۷. سازگاری با عقل و سیره عقلاء
۳۱		۸. تناسب با زمینه های اجتماعی
۳۱		۹. مورد ابتلا بودن
۳۲		۱۰. پرهیز از مفاهیم مبهم و الفاظ نامانوس

۱۱. بهره‌گیری از معیارهای روشن کمی ۳۵
۱۲. قابلیت نظم‌دهی ۳۶
۱۳. رفع زمینه سوءاستفاده ۳۷
۱۴. حداقلی بودن استثنائات ۳۸
۱۵. تقسیمات جامع و مانع ۳۹
۱۶. پرهیز از تکرار ۴۱
۱۷. ضمانت اجرا ۴۲
۱۸. فقدان پیامدهای نامطلوب بین‌المللی ۴۲
۱۹. پیروی از قواعد عام ۴۳
۲۰. درک درست و عمیق رافقه ۴۳
۲۱. ورود در موارد لازم ۴۴
۲۲. حداقلی بودن ۴۵
۲۳. جای‌گیری مقررات در محل مناسب ۴۵
۲۴. ورود به مسائل نو پیدا و مورد نیاز ۴۶
۲۵. حجیت الفاظ ۴۷
- فصل ششم - دیه جراحات ۴۹
- ماده ۷۰۹: جراحات سر و صورت ۴۹
۱. پیشینه قانون‌گذاری ۵۱
۲. جراحات ۵۳
۳. مشروعیت قصاص در جراحات ۵۵
۴. سر و صورت ۵۶

۵۶	۵. اقسام جراحات سر و صورت
۵۷	۶. عدم حصر عقلی
۵۸	۷. حارصه
۵۹	۸. دامیه
۶۱	۹. متلاحمه
۶۲	۱۰. سمحاق
۶۳	۱۱. موضحه
۶۴	۱۲. هاشمه
۶۹	۱۳. منقله
۷۴	۱۴. مامومه
۷۵	۱۵. دامغه
۷۸	۱۶. عدم جواز قصاص در هاشمه، منقله، مامومه، دامغه
۷۸	۱۷. ديه واحد برای مراتب مختلف یک جراحات
۷۹	۱۸. اکتفا به قدر متیقن در موارد عدم تشخیص
۸۰	۱۹. امتناع وقوع برخی جراحات در بعضی از بخش های سر و صورت
۸۰	۲۰. ارزش برای آسیب بیشتر از متعارف
۸۱	۲۱. ديه جراحات پدید آمده از جنایات دارای ديه مقدر
۸۲	۲۲. ديه از بین رفتن موی سر و صورت در جراحات
۸۲	۲۳. عدم تفاوت سبب جراحات در مقدار ديه
۸۳	۲۴. تساوی زن و مرد در مقدار ديه تا قبل از مامومه
۸۳	۲۵. جراحات گوش، بینی، لب، زبان، داخل دهان (شرح تبصره ۱)
۸۶	۲۶. جراحات داخل بینی و داخل گوش

۲۷. رابطه ماده ۷۰۹ با مواد ۵۹۳ و ۵۵۹. ۸۶
۲۸. عدم تأثیر طول و عرض جراحت در مقدار دیه (شرح تبصره ۲). ۸۸
۲۹. گونه (شرح تبصره ۳). ۸۹
۳۰. جنایت یا جراحت بر گونه؟ ۹۰
۳۱. اقسام جنایت بر گونه. ۹۱
۳۲. کسر بر مخرج صد. ۹۲
۳۳. تخصیص ماده به تبصره ۳۶۳. ۹۳
۳۴. باقی ماندن اثر فاحش جراحت بر گونه. ۹۵
۳۵. اثر جنایت بر صورت بعد از درمان (شرح تبصره ۴). ۹۶
۳۶. ایجاد شکاف در صورت. ۹۷
۳۷. مستند فقهی. ۹۸
- اول: جراحات سر و صورت (شجاج) ۹۸
- دوم: حارصه. ۱۰۶
- سوم: دامیه. ۱۱۰
- چهارم: متلاحمه. ۱۱۵
- پنجم: سمحاق. ۱۱۷
- ششم: موضحه. ۱۱۹
- هفتم: هاشمه. ۱۲۰
- هشتم: منقله. ۱۲۲
- نهم: مامومه. ۱۲۷
- دهم: دامغه. ۱۲۸
- یازدهم: عدم تداخل دیه مو در دیه جراحت. ۱۳۲

۱۳۴	دوازدهم: جراحات گوش، بینی، لب، زبان، داخل دهان
۱۳۶	سیزدهم: عدم تأثیر مقدار طول و عرض جراحت در میزان دیه
۱۳۹	چهاردهم: جراحت بر گونه
۱۴۳	پانزدهم: دیه اثر باقی مانده از جنایت بر صورت
۱۴۶	۳۸. پیشنهاد
۱۴۷	ماده ۷۱۰: جراحات غیر سر و صورت
۱۴۷	۱. پیشینه قانون گذاری
۱۴۹	۲. جراحات پنج گانه در غیر سر و صورت
۱۵۰	۳. جراحات در عضو دارای دیه معین
۱۵۱	۴. جراحات در عضو بدون دیه معین
۱۵۱	۵. موارد استثناء
۱۵۲	۶. موضحه در مواد ۶۵۴ و ۶۵۷
۱۵۲	۷. موضحه در بند «ت» ماده ۵۶۹
۱۵۳	۸. جراحات گردن (شرح تبصره ۱)
۱۵۵	۹. مراتب عمق یک جراحت (شرح تبصره ۲)
۱۵۹	۱۰. تکرار در ماده ۵۴۷
۱۶۰	۱۱. جایگاه نامناسب تبصره ۲
۱۶۰	۱۲. مستند فقهی
۱۶۰	اول: دیه جراحات در غیر سر و صورت
۱۶۵	دوم: دیه گردن
۱۶۵	سوم: مراتب عمق جراحت پدید آمده از یک ضربه یا چند ضربه
۱۶۸	۱۳. پیشنهاد

مقدمه

کتاب حاضر در ادامه سلسله مجلدات شرح مبسوط قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲، نگارش یافته و در آن مواد فصل های ششم و هفتم و هشتم از بخش دوم (مقادیر دیه) از کتاب دیات این قانون که آخرین فصل های این کتاب است، شرح شده است. عناوین فصول مذکور به ترتیب عبارت است از: دیه جراحات، دیه جنین، دیه جنایت بر میت. مجموع مواد شرح شده در این مجلد ۲۰ ماده است که از مواد ۷۰۹ آغاز و به ماده ۷۲۸ پایان می یابد.

پیش از این، سه مجلد از این مجموعه به قلم نگارنده تقدیم خوانندگان محترم شده است که عبارت اند از شرح بخش سوم کتاب قصاص (قصاص عضو) حاوی شرح ۳۱ ماده (مواد ۳۸۶ تا ۴۱۶) و شرح بخش چهارم کتاب قصاص (اجرای قصاص) حاوی شرح ۳۱ ماده (مواد ۴۱۷ تا ۴۴۷) و نیز شرح فصل چهارم (قواعد عمومی دیه منافع) از بخش دوم (مقادیر دیه) از کتاب دیات حاوی شرح ۳۸ ماده (مواد ۶۷۱ تا ۷۰۸).

در این شرح مهم ترین تفاوت های این قانون با قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ و قانون دیات مصوب سال ۱۳۶۱ توضیح داده شده است. در این کتاب از این دو قانون به اختصار از عناوین «قانون سال ۷۰» و «قانون سال ۶۱» یاد شده است. همچنین دلالت الفاظ و عبارات هر ماده و ارتباط با مواد دیگر قانون و قوانین موضوعه

دیگر به تفصیل تبیین گردیده است. افزون بر این - همچون شروع گذشته - کوشش شده مبانی و آرای فقهی با دقت و حتی المقدور به طور کامل گزارش داده شود تا خواننده اشراف لازم را به مبانی فقهی قانون پیدا کند. در عین حال نویسنده خود را ملزم ندیده است در همه موارد اختلافی میان فقیهان یا حقوق دانان اظهار نظر کند و قولی را بر قول دیگر ترجیح دهد؛ زیرا در برخی موارد به نتیجه روشنی نرسیده است. در پایان شرح هر ماده، پیشنهاد اصلاح ماده در صورت لزوم، ارائه گردیده است.

موجب امتنان و افتخار است که این اثر ناقابل مورد ارزیابی اساتید و صاحب نظران فرهیخته و بزرگواری در سه حوزه فقه، حقوق و پزشکی قرار گرفته است که عبارت اند از: حجت الاسلام والمسلمین محمود زمانی و حجت الاسلام والمسلمین سید مرتضی تقوی از اساتید و پژوهشگران حوزه علمیه قم، دکتر احمد حاجی ده آبادی استاد حقوق دانشگاه تهران (پروفسور فارابی در قم)، دکتر فرزانه مهدی زاده مدیر کل امور معاینات بالینی سازمان پزشکی قانونی کشور، دکتر آسیه جعفری معاون امور معاینات بالینی سازمان پزشکی قانونی کشور، دکتر محمدعلی عبدالحی معاون پزشکی قانونی استان قم، دکتر علی نظری نائینی کارشناس پزشکی قانونی استان قم و دکتر محسن برهانی استاد حقوق دانشگاه تهران. نگارنده از راهنمایی های علمی این اساتید برای تکمیل اثر خود بهره فراوان برده است و سپاسگزار آنان است. همچنین از فرزند عزیزم سرکار خانم مهندس فاطمه امامی برای کمک در استفاده از منابع انگلیسی و حجت الاسلام والمسلمین موسی الرضا مظفری برای تنظیم پاورقی ها و فهرست منابع، سپاس فراوان دارم.

الحمد لله رب العالمین

مسعود امامی